

FORBRUGERRÅDET

HJERTEFORENINGEN

Kræftens Bekæmpelse

25. november 2008

Kære medlem af Fødevareudvalget

Der er samråd med fødevareministeren onsdag den 26. november 2008 om GDA-mærkning af fødevarer. I den forbindelse vil vi gerne fortælle dig, at Kræftens Bekæmpelse, Hjertereforeningen, Diabetesforeningen og Forbrugerrådet er meget skeptiske over for GDA-mærkning. Vi mener, at mærkningen i mange tilfælde vildleder forbrugerne, og at GDA er så problematisk, at den bør tages ud af den kommende EU-mærkningsforordning.

GDA er særligt problematisk med hensyn til følgende tre aspekter:

- Portionsstørrelser
- Referenceværdien for sukker
- Børneprodukter

Portionsstørrelser

Vi mener, at det er problematisk at arbejde med standardportionsstørrelser, fordi portionsstørrelser varierer meget fra person til person og fra måltid til måltid. Desuden varierer portionsstørrelser meget mellem produkter inden for samme varegruppe, fx er der stor forskel på, hvor meget morgenmadsprodukter med et højt og et lavt sukkerindhold vejer. Det, der ligner den samme portion på tallerkenen, vil ifølge Fødevareinstituttet veje omkring 50 % mere, hvis sukkerindholdet er højt. Portionsstørrelser har en tendens til at blive sat for lavt fra industriens side, fx angives en ½ liter sodavand som to portioner, selvom der er almindelig enighed om, at den typisk drikkes af én person. Det betyder, at GDA'erne bliver for lave, og forbrugeren risikerer at tro, at indholdet af fedt, sukker eller salt er lavere, end det reelt er.

Referenceværdien for sukker

GDA'erne for sukker udregnes ud fra en referenceværdi for totale sukkerarter. Værdien har fødevareindustrien selv fastsat og eksisterer ikke som officiel anbefaling. Totalt sukker indeholder både tilsat sukker og naturligt sukker fra fx frugt eller mælk. De officielle nordiske næringsstofanbefalinger indeholder ingen anbefaling for totale sukkerarter, fordi man ikke ønsker at sætte begrænsning på indtaget af fx frugt og mælk. Man har derimod anbefalinger for det maksimale indtag af tilsat sukker. De er det halve af den værdi, industrien anvender for totalt sukker. Vildledningen opstår på produkter, som primært indeholder tilsat sukker, fx slik, sodavand eller søde morgenmadsprodukter. Når GDA'en for sukker udregnes, bliver indholdet af tilsat sukker sammenlignet med en værdi for totalt sukker og bliver dermed kun halvt så stor som, hvis den blev sammenlignet med de officielle – og altså mere korrekte - anbefalinger for tilsat sukker¹.

Børneprodukter

Vi mener, at det er vildledende at anvende GDA på produkter, der henvender sig til børn, fordi GDA'erne er udregnet på basis af referenceværdier for voksne. Det betyder, at GDA'erne er for lave især for mindre børn.

¹ Når der henvises til, at næringsdeklarationer også angiver indholdet af totalt sukker, skal man være opmærksom på, at næringsdeklarationer ikke refererer til et dagligt maksimalindtag og derfor ikke er vildledende.

Fødevarestyrelsen har peget på de samme tre problemer

Fødevarestyrelsen har i deres instruks til fødevareregionerne om GDA peget på, at der er risiko for vildledning på netop disse tre punkter. Fødevarestyrelsen har dog lagt op til, at problemet i mange tilfælde kan løses ved, at virksomhederne giver ekstra information på pakken eller på deres hjemmeside. Vi mener, at det er problematisk, da forbrugeren ikke sikres mod vildledning, hvis det kræver, at de undersøger en hjemmeside, før de kan forstå en mærkning. Mærkning bør som minimum være forståelig i købsøjeblikket.

Den nye EU-mærkningsforordning

Vi mener, at man ikke kan løse vildledningsproblemerne ved at justere på portionsstørrelser og referenceværdier – og at GDA helt skal undgås. Vi mangler grundlæggende argumenter for at formidle 11 – i mange tilfælde irrelevante - tal til forbrugeren. Som eksempel kan bruges GDA-mærkningen på en Coca-Cola.

Nogle af tallene er unødvendige og risikerer at forvirre forbrugeren og aflede opmærksomheden fra de usunde aspekter ved sodavanden, altså sukkeret. Sodavand indeholder fx aldrig fedt/mættet fedt. Vi vurderer, at GDA-mærkning er fødevarerindustriens forsøg på at afværge en mere simpel, entydig og evt. tvungen mærkning.

Danmark bør derfor i forbindelse med den nye mærkningsforordning aktivt arbejde for, at GDA tages ud af forordningen som en mulig ernæringsmærkningsform. Hvis dette ikke er muligt, skal Danmark som minimum gøre en aktiv indsats for

- at portionsstørrelser fastsættes, så vildledningen af forbrugeren bliver minimal
- at referenceværdien for sukker ændres, så den svarer til anbefalingerne for tilsat sukker
- at GDA ikke tillades på børneprodukter

Du er velkommen til at kontakte os, hvis du ønsker yderligere information

Med venlig hilsen

Charlotte Rulffs Klausen
Diabetesforeningen
Tel 6312 9058
crk@diabetes.dk

Camilla Udsen
Forbrugerrådet
Tel 7741 7733
cu@fbr.dk

Mads Hyldgaard
Hjerteforeningen
Tel 3367 0017
mhyldgaard@hjerteforeningen.dk

Susanne Tøttenborg
Kræftens Bekæmpelse
Tel 3525 7414
sto@cancer.dk